

Metodická pomůcka

Ministerstva vnitra

(č.j.: PO -1590/IZS-2003 ze dne 30. června 2003)

kterou se doporučují zásady pro jednotné rozlišování a vymezení preventivních, záchranných, likvidačních a obnovovacích (asanačních) prací spojených s předcházením, řešením a odstraněním následků mimořádných událostí

Odvětví: integrovaný záchranný systém

Ministerstvo vnitra ke sjednocení aplikací ustanovení § 24 odst. 2 písm. f), § 29, § 30 a § 31 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů (dále jen „zákon“), pro které je nutné rozlišení záchranných a likvidačních prací vzájemně a jejich rozlišení od preventivních a obnovovacích prací, vydává v souladu s § 7 odst. 2 písm. a) a b) zákona tuto metodickou pomůcku:

OBSAH

Čl. 1 Vymezení preventivních prací.....	2
Čl. 2 Zásada časového zařazení preventivních prací	2
Čl. 3 Vymezení záchranných prací a jejich bezprostřednost	2
Čl. 4 Zásada časového zařazení a priority záchranných prací	2
Čl. 5 Úhrada nákladů za provedení záchranných prací.....	3
Čl. 6 Vymezení likvidačních prací	3
Čl. 7 Zásada stanovení okamžiku zahájení likvidačních prací	3
Čl. 8 Zásada oprávnění k provádění likvidačních prací.....	4
Čl. 9 Havárie, její původce a zásada objektivní odpovědnosti.....	4
Čl. 10 Úhrada nákladů za provedení likvidačních prací	5
Čl. 11 Zásada stanovení okamžiku ukončení likvidačních prací.....	6
Čl. 12 Vymezení obnovovacích (asanačních) prací	6
Čl. 13 Zásada stanovení okamžiku zahájení obnovovacích prací.....	6
Čl. 14 Úhrada nákladů za provedené obnovovací práce	6
Čl. 15 Zásada universálnosti	7
Čl. 16 Zásada věrohodnosti	7
Příloha č. 1	7
Příloha č. 2	8

Čl. 1 Vymezení preventivních prací

(1) Za **preventivní práce se považují** činnosti a opatření materiálního, plánovacího, organizačního a vzdělávacího charakteru, které mají za účel předejít možnosti vzniku mimořádné události¹, snížit pravděpodobnost jejího vzniku nebo snížit škodlivé působení mimořádné události po jejím případném vzniku.

(2) **Preventivní práce provádějí** právnické, podnikající fyzické osoby a fyzické osoby ve svém zájmu nebo na základě povinností stanovených ve zvláštních zákonech z vlastních zdrojů. Orgány veřejné správy provádějí preventivní práce v rámci své působnosti a na základě povinností stanovených ve zvláštních právních předpisech² a vyčleňují pro ně prostředky ve svých rozpočtech způsobem stanoveným rozpočtovými pravidly nebo mohou využívat prostředky veřejných zdrojů (např. Státní fond životního prostředí, Státní fond dopravní infrastruktury).

Čl. 2 Zásada časového zařazení preventivních prací

Preventivní práce probíhají vždy před okamžikem vzniku mimořádné události nebo před okamžikem, kdy kompetentní orgány poprvé zveřejnily tísňovou informaci (varovnou relaci) o neodvratně se blížící mimořádné události v hromadných informačních prostředcích³ nebo technickými prostředky jednotného systému varování a vyrozumění.⁴

Čl. 3 Vymezení záchranných prací a jejich bezprostřednost

(1) **Záchranné práce definované** v zákoně⁵ jsou činnosti, které při zásahu složek integrovaného záchranného systému⁶ po oznámení vzniku nebo neodvratně se blížící mimořádné události je nutné provést v místě nasazení složek integrovaného záchranného systému nebo v místě předpokládaných účinků mimořádné události bezprostředně a nejpozději v okamžiku, kdy je to možné s ohledem na zdraví a životy zasahujících osob. **Za záchranné práce se považují** i činnosti, které umožňují vytvoření přiměřených bezpečnostních podmínek pro ochranu zasahujících osob.

(2) Systémy plošného pokrytí území státními jednotkami požární ochrany a zdravotnickou záchrannou službou limitují bezprostřednost provedení záchranných prací stanovenými maximálními dojezdovými časy jednotek a osádek na místo zásahu a kapacitními možnostmi jednotek a osádek, které se již dostavily na místo zásahu a jejich případným dalším posilováním.

Čl. 4 Zásada časového zařazení a priority záchranných prací

(1) Činnosti prováděné po zveřejnění varování podle čl. 2 do okamžiku vzniku škodlivého působení a dopadů mimořádné události, zejména evakuace osob, zvířat a majetku, jsou součástí záchranných prací.

¹ § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

² např. část třetí vyhlášky č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

³ § 32 zákona č. 239/2000 Sb.

⁴ Část třetí vyhlášky č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

⁵ § 2 písm. c) zákona č. 239/2000 Sb.

⁶ § 4 zákona č. 239/2000 Sb.

(2) Záchranné práce mají prioritu před prováděním nebo zabezpečováním likvidačních a obnovovacích (asanačních) prací. V případě nutné volby priorit v záchranných pracích, je vždy prioritou záchrana životů osob a zdraví osob, dále je v pravomoci velitele zásahu složek integrovaného záchranného systému (dále jen „velitel zásahu“)⁷ rozhodnout o pořadí záchranných prací směřovaných k ochraně životního prostředí, majetku a zvířat.

Čl. 5 Úhrada nákladů za provedení záchranných prací

(1) Listina základních práv a svobod ve svém článku 5 stanoví, že každý má právo na ochranu života, zdraví a majetku. Na základě tohoto práva **provádí základní i ostatní složky** integrovaného záchranného systému záchranné práce **ve prospěch každého bezúplatně** a zabezpečují je ze svých rozpočtových prostředků nebo prostředků veřejných zdrojů (např. zdravotní pojištění, jsou-li záchranné práce současně výkonem hrazeným z tohoto pojištění). V případě, že pro záchranné práce **využijí plánovanou nebo neplánovanou věcnou nebo osobní pomoc** ve smyslu zákona⁸ a poskytovatel této pomoci **žádá úhradu nákladů, uhrazuje ji místně příslušný krajský úřad.**⁹

(2) Záchranné práce provedené právníckými, podnikajícími fyzickými osobami, fyzickými osobami nebo občanskými sdruženími, které nejsou základní nebo ostatní složkou integrovaného záchranného systému **nebo nebyly k poskytnutí pomoci vyzvány** k tomu oprávněným subjektem stanoveným zákonem,¹⁰ **jsou hrazeny na základě komerčního nebo jiného vztahu**¹¹ mezi poskytovatelem záchranných prací a příjemcem této pomoci. Ani poskytovatel takových záchranných prací ani příjemce pomoci nemají nárok na úhradu nákladů orgány veřejné správy nebo složkami integrovaného záchranného systému.

Čl. 6 Vymezení likvidačních prací

(1) Likvidační práce vymezené v zákoně¹² **jsou činnosti** k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí, přičemž následky se rozumí účinky (dopady) působící na osoby, zvířata, věci a životní prostředí. Jsou to činnosti, **kteřé je nutno vykonat bez zbytečného odkladu** tak, aby složky integrovaného záchranného systému **mohly:**

- a) opustit místo zásahu¹³ a ukončit zásah, nebo
- b) předat místo zásahu k dalšímu užívání, případně k provedení obnovovacích prací podle [čl. 12](#) a ukončit zásah.

(2) Za likvidační práce jsou považovány některé obnovovací práce podle [čl. 12](#), pokud jsou na základě rozhodnutí velitele zásahu výjimečně z důvodů racionality nebo jiných závažných důvodů provedeny v rámci zásahu složek integrovaného záchranného systému.

(3) Výčet některých typických úkolů složek integrovaného záchranného systému na místě zásahu, k jejichž splnění provádějí likvidační práce nebo zabezpečují přivolání subjektů, které je vykonají, je uveden v [příloze č. 1](#) metodické pomůcky.

Čl. 7 Zásada stanovení okamžiku zahájení likvidačních prací

Za **okamžik ukončení** záchranných prací a počátek likvidačních prací lze orientačně **považovat stav, kdy jsou beze zbytku odvrácena bezprostřední rizika** vzniklá

⁷ § 19 zákona č. 239/2000 Sb.

⁸ § 2 písm. g) a h) zákona č. 239/2000 Sb.

⁹ § 29 odst. 1 a odst. 4 zákona č. 239/2000 Sb.

¹⁰ § 20 zákona č. 239/2000 Sb.

¹¹ § 419 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹² § 2 písm. d) zákona č. 239/2000 Sb.

¹³ § 19 odst. 1 zákona č. 239/2000 Sb.

mimořádnou událostí, je poskytnuta odborná lékařská pomoc poraněným osobám, veterinární pomoc zvířatům postiženým mimořádnou událostí a jsou odstraněny příčiny vzniku mimořádné události. O okamžiku ukončení záchranných a započítání likvidačních prací, případně o souběhu záchranných a likvidačních prací při zachování zásady priority záchranných prací podle [čl. 4](#) rozhoduje velitel zásahu, který provedené práce uvádí ve zprávě o zásahu¹⁴ a jím uvedenou kvalifikaci prací nelze se zpětnou účinností měnit.

Čl. 8 Zásada oprávnění k provádění likvidačních prací

(1) O způsobu provedení likvidačních prací a jejich vykonavatelích rozhoduje velitel zásahu, který při volbě vychází z podmínky dané nutností vykonat likvidační práce bez zbytečného odkladu. Likvidační práce obvykle provádí:

- a) složky integrovaného záchranného systému,
- b) právnické, podnikající fyzické nebo fyzické osoby, které byly k tomu oprávněným subjektem¹⁰ vyzvány k poskytnutí věcné nebo osobní pomoci,
- c) právnická fyzická nebo fyzická osoba, která je vlastníkem, správcem nebo uživatelem poškozeného objektu, zařízení, provozu nebo pozemku (dále jen „poškozená osoba“),
- d) právnická nebo podnikající fyzická osoba, která provádí likvidační práce na základě smluvního vztahu s poškozenou osobou podle písm. c), pokud je v dosahu nebo je veliteli zásahu známa a je možné ji v potřebném čase na místo mimořádné události povolat.

(2) V případě, že záchranné a likvidační práce koordinuje starosta obce s rozšířenou působností nebo hejtman kraje¹⁵, rozhodují o přiměřenosti využití nebo posílení nasazených vykonavatelů likvidačních prací.

Čl. 9 Havárie, její původce a zásada objektivní odpovědnosti

(1) Za havárii se pro potřeby této metodické pomůcky považuje v souladu se zákonem¹⁶ mimořádná událost vzniklá v souvislosti s:

- a) provozem technických zařízení a budov, přičemž za technické zařízení je možno považovat i silniční, kolejové, říční a letecké dopravní prostředky sloužící k výkonu podnikatelské činnosti, (nikoliv soukromá vozidla individuální osobní přepravy),
- b) nakládáním s nebezpečnými chemickými látkami¹⁷ a při jejich přepravě, bez ohledu na to, zda jejich množství dosahují kritická množství pro zvláštní režimy stanovené v zákoně o prevenci závažných havárií (tedy včetně obsahu nádrže cisternového dopravního prostředku),
- c) nakládáním s nebezpečnými odpady.

(2) Právnická nebo podnikající fyzická osoba, která je vlastníkem, správcem nebo uživatelem zařízení, budov, látek nebo odpadů uvedených v odst. 1 je při havárii poškozenou osobou podle [čl. 8](#) a současně je považována za původce havárie ve smyslu zákona¹⁸ s povinnostmi stanovenými v zákoně.¹⁹ Odpovědnost původce havárie za škody a náklady

¹⁴ § 16 odst. 2-4 vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

¹⁵ § 11 písm. c) a § 13 písm. a) zákona č. 239/2000 Sb.

¹⁶ § 24 odst. 1 zákona č. 239/2000 Sb.

¹⁷ § 3 až 5 zákona č. 157/1998 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ § 29 odst. 5 zákona č. 239/2000 Sb.

¹⁹ např. § 24 odst. 2 písm. f) zákona č. 239/2000 Sb.

vyvolané havárií je objektivního charakteru a to je vyjádřeno zákonnou povinností sjednat pojištění odpovědnosti podle zvláštních zákonů.^{20,21,22}

(3) Hasičský záchranný sbor České republiky, Policie České republiky, inspekční orgány životního prostředí a přízvaní znalci provádí pro potřeby správních orgánů nebo soudů úkony, zaměřené ke stanovení příčiny havárie a míry odpovědnosti za zavinění havárie, směřující k určení osoby, jejíž chování nebo činnost zapříčinilo vznik mimořádné události. Následné vypořádání mezi původcem havárie a osobou, jejíž chování nebo činnost zapříčinilo vznik havárie, ale nemá souvislost ani odkladný účinek s povinností původce havárie uhradit náklady likvidačních prací a vzniklé škody obcím, krajům nebo základním složkám integrovaného záchranného systému.

Čl. 10 Úhrada nákladů za provedení likvidačních prací

(1) Jestliže mimořádná událost **není havárií** podle [čl. 9](#), provádějí základní složky integrovaného záchranného systému likvidační práce bezúplatně a zabezpečují je ze svých rozpočtových prostředků nebo prostředků veřejných zdrojů. V případě, že pro likvidační práce využijí plánovanou nebo neplánovanou věcnou nebo osobní pomoc⁸ a **poskytovatel této pomoci žádá úhradu nákladů, uhrazuje ji místně příslušný krajský úřad.⁹**

(2) Poškozená osoba provádí likvidační práce svými zaměstnanci, sjednaným subjektem nebo osobně ve svém zájmu z vlastních zdrojů a nemá nárok na úhradu nákladů ze strany orgánů veřejné správy nebo složek integrovaného záchranného systému. Tím nejsou dotčeny její oprávněné nároky na náhradu vzniklých škod, pojistné plnění apod.

(3) **Jestliže je mimořádná událost havárií** podle [čl. 9](#), požaduje obec, kraj nebo základní složky integrovaného záchranného systému na základě objektivní odpovědnosti od původce havárie úhradu nákladů vynaložených na provedení likvidačních prací a úhradu využití věcné nebo osobní pomoci.²³ Finanční prostředky uhrazené původcem havárie obci nebo kraji jsou příjmem rozpočtu obce nebo kraje²⁴. Složky integrovaného záchranného systému, které jsou organizačními složkami státu, použijí finanční prostředky uhrazené původcem havárie ve stejném kalendářním roce, ve kterém náklady vynaložily, ke kompenzaci vynaložených nákladů ve svém rozpočtu²⁵, v jiném případě je odvedou do státního rozpočtu.

(4) **Likvidační práce provedené povinnou osobou nebo právníckými, podnikajícími fyzickými osobami nebo občanskými sdruženími, které nejsou složkou integrovaného záchranného systému nebo nebyly k poskytnutí pomoci vyzvány k tomu oprávněným subjektem,¹⁰ jsou hrazeny na základě komerčního nebo jiného vztahu mezi poskytovatelem likvidačních prací a povinnou osobou.** Ani poskytovatel takových likvidačních prací ani povinná osoba nemají nárok na úhradu vynaložených nákladů od orgánů veřejné správy nebo složek integrovaného záchranného systému.

²⁰ § 4 zákona č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky a o změně zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů.

²¹ § 33-36 zákona č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

²² zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů.

²³ § 24 odst. 2 písm f) a § 29 odst. 5 zákona č. 239/2000 Sb.

²⁴ § 7 a 8 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ § 49 odst. 7, 8 a 9 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

Čl. 11 Zásada stanovení okamžiku ukončení likvidačních prací

Likvidační práce končí v okamžiku ukončení zásahu složek integrovaného záchranného systému. Časový údaj o tomto okamžiku a popis provedených likvidačních prací je uveden ve zprávě o zásahu. **Velitel zásahu rozhodne o ukončení zásahu**, pokud jsou všechny likvidační práce podle [čl. 6 odst. 1](#) vykonány a všechny další činnosti na místě zásahu mají charakter obnovovacích prací podle [čl. 12](#).

Čl. 12 Vymezení obnovovacích (asanačních) prací

(1) **Za obnovovací práce** se pro účely této metodické pomůcky **považují činnosti spočívající v revitalizaci životního prostředí a činnosti směřující k únosné obnově životního prostředí, společenského života a materiálních hodnot**; obecně jde o činnosti směřující k obnově území, které neodstraňují riziko ohrožení života a životního prostředí a nemají charakter záchranných a likvidačních prací (bezprostředních opatření).

(2) **Výčet některých typických úkolů a opatření**, které provádějí orgány veřejné správy nebo právnické, podnikající fyzické nebo fyzické osoby po ukončení záchranných a likvidačních prací v rámci obnovovacích prací je uveden v [příloze č. 2](#) této metodické pomůcky.

Čl. 13 Zásada stanovení okamžiku zahájení obnovovacích prací

Obnovovací práce je možné zahájit nejdříve v okamžiku ukončení zásahu složek integrovaného záchranného systému, **pokud velitel zásahu nepřipustí jejich souběh s likvidačními, výjimečně i se záchrannými pracemi.**

Čl. 14 Úhrada nákladů za provedené obnovovací práce

(1) **Základní složky** integrovaného záchranného systému **obnovovací práce neprovádí s výjimkou:**

- a) prací sjednaných za úhradu nákladů od příslušného orgánu veřejné správy nebo od právnické nebo podnikající fyzické osoby, která je vlastníkem, správcem nebo uživatelem poškozeného objektu, zařízení, provozu nebo pozemku při splnění podmínek stanovených ve zvláštních zákonech²⁶,
- b) jestliže v rámci dohody s orgánem veřejné správy provedou obnovovací práce v rámci výcviku.

(2) **Obnovovací práce provádí právnické, podnikající fyzické osoby a fyzické osoby ve svém zájmu z vlastních zdrojů** (např. z pojistného plnění). **Orgány veřejné správy provádějí obnovovací práce v rámci své působnosti a na základě povinností** stanovených ve zvláštních zákonech a vyčleňují pro ně prostředky ve svých rozpočtech způsobem stanoveným rozpočtovými pravidly nebo využívají prostředky veřejných zdrojů.

(3) Jestliže v důsledku závažné mimořádné události byl vyhlášen krizový stav, může se stát výjimečně podílet na úhradě nákladů za provedení obnovovacích prací na základě strategie obnovy území přijaté na základě zvláštního zákona.²⁷

²⁶Např. § 97 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ § 4 zákona č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelnou nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/2000 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů (zákon o státní pomoci při obnově území).

Čl. 15 Zásada universálnosti

Zásady a pravidla uvedená v této metodické pomůcce využívají orgány veřejné správy při výkonu státní správy v přenesené působnosti v oblasti integrovaného záchranného systému kdykoliv, tedy i po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu a stavu ohrožení státu²⁸ vyhlášeného při nevojenských i ostatních krizových situacích a i za válečného stavu.²⁹

Čl. 16 Zásada věrohodnosti

Jestliže je potřebné rozlišit záchranné a likvidační práce při výkonu státní správy^{30 31} v přenesené působnosti orgány veřejné správy v souvislosti s mimořádnou událostí, jsou za věrohodné skutečnosti považovány údaje uvedené ve zprávě o zásahu.

Generální ředitel hasičského záchranného sboru
a náměstek ministra vnitra
genmjr. Ing. Miroslav Štěpán

Příloha č. 1

Některé typické úkoly **složek integrovaného záchranného systému na místě zásahu**, k jejichž splnění **provádí likvidační práce** nebo **zabezpečují přivolání subjektů**, které je vykonají, zejména:

- a) **zamezení opětovného vzniku další mimořádné události** (hlídání požářiště, zabezpečování inženýrských sítí a další),
- b) **nejnutnější stavební, technické nebo demoliční práce, omezující možnost vzniku zranění osob, které budou následně po zásahu provádět obnovovací (asanační) práce nebo následného poškození majetku a životního prostředí** (vyznačení nebezpečných prostorů, stržení labilních poškozených konstrukcí, nezbytné čerpací práce, přečerpání látek, které by mohly mít bezprostřední škodlivý vliv na životní prostředí, nebo by mohly ohrozit zdraví osob, trhací práce apod.),
- c) **dekontaminace osob, techniky a prostorů kontaminovaných nebezpečnými látkami**,
- d) **práce spojené s ochranou vodních toků včetně některých povodňových zabezpečovacích prací** (ochrana vod před kontaminací nornými stěnami, rozrušování ledových celin a nápěchů na vodním toku, odstraňování překážek ve vodním toku apod.),
- e) **neodkladná opatření k ochraně veřejného zdraví, prováděná na základě obecných povinností upravených zákonem³² nebo na základě rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví** (prvotní hygienická opatření- zabezpečení odvozu pozůstatků obětí, zabezpečení odstranění kadáverů, vyčerpání studní a další.),
- f) **zdravotnická opatření** (poskytnutí psychologické pomoci postiženým a jiná zdravotní péče neposkytovaná v rámci záchranných prací),

²⁸ § 28 odst. 3 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

²⁹ § 33 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb.

³⁰ § 33 odst. 1 zákona č. 239/2000 Sb.

³¹ § 28 zákona č. 239/2000 Sb.

³² zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů.

- g) **umožnění obnovení alespoň provizorního provozu motorových a kolejových vozidel** (odstranění překážek silničního a železničního provozu, vytyčení objízdek, rozřezání stromů padlých na komunikace, omytí vozovky apod.),
- h) **opatření umožňující následnou veterinární a odbornou péči o zvířata,**
- i) **opatření zamezující vzniku následných škod na zachráněném majetku** (soustředění majetku na vhodném místě umožňujícím ochranu před povětrnostními vlivy, příp. účinkem hasebních látek, zajištění přiměřené ochrany proti krádeži apod.),
- j) **a další úlohy, které je nutno zabezpečit bez zbytečného odkladu.**

Příloha č. 2

Některé příklady typických úkolů a opatření, které provádí orgány veřejné správy nebo právnické, podnikající fyzické nebo fyzické osoby po ukončení záchranných a likvidačních prací (po ukončení zásahu složek integrovaného záchranného systému) v rámci obnovovacích prací, zejména:

- a) **technické práce a opatření** (opravy svodidel nebo dopravního značení, obnovení funkčnosti inženýrských sítí, revize hrází apod.),
- b) **stavebně technická opatření** (vysoušení objektů, demolice, odstranění sutin, odstranění sněhových převisů a ledu z okapů a střech nad veřejnými prostranstvími a chodníky k zamezení ohrožení osob a majetku, odstranění vzniklého odpadu, čerpací práce bez nebezpečí z prodlení a další),
- c) **opatření rekultivačního charakteru** (odstranění popele na spáleništi, zaorání neshořelých zbytků porostů nebo stohů, odtěžení kontaminované zeminy, odstranění naplavenin a bahenních nánosů, vytěžení polomů a další),
- d) **dopravní opatření** (odstranění použitých sorbentů, obnova průjezdnosti komunikací v původním rozsahu, odtažení vozidel k majiteli nebo na předurčená parkoviště nebo odstavné plochy a další asistenční služby apod.),
- e) **opatření k ochraně veřejného zdraví, prováděná na základě obecných povinností upravených zákonem nebo na základě rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví k hygienické sanaci území postiženého mimořádnou událostí** (desinfekce objektů, čištění a desinfekce vodních zdrojů, sběr a likvidace kadáverů a další),
- f) **humanitární pomoc postiženému obyvatelstvu v rámci nebo nad rámec opatření ochrany obyvatelstva** (zajištění ubytování a stravy, duchovní pomoc, organizování sbírek apod.),
- g) **hospodářsko etická opatření** (odchyt volně se pohybujících zvířat, která byla chována v zajetí nebo v podmínkách domácího chovu, včetně rojů včel, zabezpečení cenných nákladů před odcizením, pokud tuto činnost nemůže z objektivních důvodů zajistit majitel těchto zařízení apod.),
- h) **veškeré služby a práce prováděné jednotkami požární ochrany** (dále jen „jednotky PO“) v souladu s ustanovením zvláštního zákona,³³ (zajištění nebo zprovoznění výtahu, zajištění dveří a vstupů po násilném otevření a další),
- i) **a další činnosti vedoucí k obnovení původního stavu před mimořádnou událostí, nebo obecně akceptovatelného stavu.**

³³ § 97 zákona č. 133/1985 Sb.